

2021-11-16

B E S L U T S P R O M E M O R I A

FI dnr 21-1660

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya regler om årlig resultatrapportering för värdepappersfonder och specialfonder

Sammanfattning

Finansinspektionen beslutar om ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder och i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Ändringarna i föreskrifterna innebär att fondbolag, förvaltningsbolag och AIF-förvaltare senast den 31 maj varje år ska lämna resultatuppgifter för de värdepappersfonder respektive specialfonder som var aktiva den 31 december året innan. Rapporteringen ska göras direkt till Statistiska centralbyrån (SCB) enligt den rutin som har tillämpats i flera år för insamlingen Resultaträkning för investeringsfonder, år.

Resultatuppgifterna används för att ta fram den officiella statistiken, men behövs också i Finansinspektionens tillsyn över fondmarknaden, bolagen och fonderna. Avsikten med ändringarna är att ge SCB ett uttryckligt föreskriftsstöd att samla in uppgifterna. Syftet är också att skapa nödvändiga förutsättningar för Finansinspektionen att ta del av uppgifterna inom ramen för myndighetens tillsyn.

Föreskriftsändringarna träder i kraft den 1 januari 2022.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	4
1.3	Regleringsalternativ	4
1.4	Rättsliga förutsättningar	5
1.5	Ärendets beredning	5
2	Motivering och överväganden.....	6
2.1	Nya regler om årlig resultatrapportering för värdepappersfonder och specialfonder	6
2.2	Ikraftträdande	8
3	Konsekvenser	8
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	9
3.2	Konsekvenser för företagen	9
3.3	Konsekvenser för SCB	10
3.4	Konsekvenser för Finansinspektionen	10

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

Fondbolag¹ och förvaltningsbolag² som förvaltar svenska värdepappersfonder, samt AIF-förvaltare³ som förvaltar svenska specialfonder (i fortsättningen kallade bolagen), ska enligt 33 kap. 6–8 §§ Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder (fondföreskrifterna) och 16 kap. 3–5 §§ Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-föreskrifterna) lämna en kvartalsrapport för respektive förvaltat värdepappersfond och specialfond vid utgången av varje kvartal.

Bolagen rapporterar uppgifterna till Finansinspektionen som sedan lämnar över dem till Statistiska centralbyrån (SCB). Rapporteringen är en del av den periodiska rapportering⁴ som görs till Finansinspektionen och kallas för kvartalsrapportering. Uppgifterna ingår i den officiella statistik som Finansinspektionen ansvarar för (se närmare i avsnitt 2.1) och används även i myndighetens tillsyn över fondmarknaden, bolagen och fonderna.

Bolagen rapporterar även en gång om året resultatuppgifter för samtliga värdepappersfonder och specialfonder som var aktiva den 31 december året innan. Rapporteringen kallas ”Resultaträkning för investeringsfonder, år” (i fortsättningen kallad Fonder år). Uppgifterna lämnas direkt till SCB och är, i likhet med uppgifterna i kvartalsrapporteringen, en del av den officiella statistik som Finansinspektionen ansvarar för samt har uppdragit åt SCB att producera. Till skillnad från vad som gäller för kvartalsrapporteringen finns det inga specificerade regler om rapporteringen, utöver den generella uppgiftsskyldighet som följer av 5 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken (statistikförordningen). Det finns inte heller några särskilda bestämmelser om att uppgifterna ska lämnas direkt till SCB.

Syftet med föreskriftsändringarna är att ge SCB ett uttryckligt föreskriftsstöd att samla in uppgifterna i Fonder år direkt från bolagen, och att skapa nödvändiga förutsättningar för Finansinspektionen att ta del av uppgifterna inom ramen för myndighetens tillsyn över fondmarknaden, bolagen och fonderna.

¹ Ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva fondverksamhet.

² Ett utländskt företag som i sitt hemland har tillstånd att driva fondverksamhet.

³ En svensk eller utländsk juridisk person vars normala verksamhet består av förvaltning av en eller flera alternativa investeringsfonder.

⁴ Bolagens periodiska rapportering är basen för de analyser som myndigheten gör inom ramen för den löpande tillsynen av bland annat bolagen och fonderna.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Regler om den officiella statistiken finns i lagen (2001:99) om den officiella statistiken (statistiklagen) och i statistikförordningen. Av bilagan till statistikförordningen framgår att Finansinspektionen är statistikansvarig myndighet för finansmarknadsstatistiken, det vill säga den officiella statistiken på finansmarknadsområdet. Näringsidkares generella uppgiftsskyldighet i fråga om den officiella statistiken regleras i 5 § statistikförordningen. Det finns i dagsläget däremot inte några specificerade regler om rapporteringen av de uppgifter som ingår i Fonder år.

Regler om Finansinspektionens tillsyn över de aktuella bolagen finns i 10 kap. lagen (2004:46) om värdepappersfonder (LVF) och 13 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (LAIF). Enligt 10 kap. 2 § LVF och 13 kap. 6 § LAIF ska bolagen lämna upplysningar till Finansinspektionen om sin verksamhet och omständigheter som hänger samman med den, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av respektive lag. Sådana föreskrifter om rapporteringsskyldighet finns i 33 kap. fondföreskrifterna och 16 kap. AIF-föreskrifterna. Dessa avser bland annat sådan kvartalsrapportering som nämns i avsnitt 1.1. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om att bolagen ska lämna uppgifterna direkt till SCB i stället för till Finansinspektionen (10 kap. 2 a § LVF och 13 kap. 6 a § LAIF). Regeringen har gett Finansinspektionen bemyndigande att meddela sådana föreskrifter (se närmare i avsnitt 1.4).

Enligt 1 och 2 §§ lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (GDB-lagen) ska det hos SCB finnas en särskild samling uppgifter som genom automatiserad behandling kan användas i bland annat Finansinspektionens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, det vill säga en gemensam databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna. Uppgifter som har samlats in med stöd av 10 kap. 2 § första stycket LVF och 13 kap. 6 § första stycket LAIF får behandlas i den gemensamma databasen om insamlingen har skett med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering (3 och 4 §§ GDB-lagen). Med sådana föreskrifter avses föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter med viss periodicitet.⁵ Finansinspektionen har direktåtkomst till uppgifterna i databasen i myndighetens verksamhet för tillsyn över finansiella marknader och företag, samt i verksamhet för framställning av statistik (7 § GDB-lagen).

1.3 Regleringsalternativ

Uppgifterna i Fonder år är en viktig del av den information som Finansinspektionen behöver för att uppfylla sitt ansvar för den officiella statistiken. Finansinspektionen behöver också tillgång till uppgifterna i sin

⁵ Prop. 2013/14:161 s. 31.

tillsyn av bolagen enligt LVF och LAIF. Bolagens rapporteringsskyldighet ska enligt de sistnämnda lagarna regleras genom föreskrifter. Detsamma gäller bolagens skyldighet att rapportera uppgifterna direkt till SCB. Att det finns sådana föreskrifter om rapporteringsskyldighet är dessutom en förutsättning för att uppgifterna ska få behandlas i den gemensamma databasen som regleras i GDB-lagen, och för att Finansinspektionen ska få tillgång till uppgifterna på ett effektivt sätt i tillsynen. Allmänna råd eller någon annan typ av vägledning bedöms därför inte vara ett alternativ till föreskrifter.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Finansinspektionen har genom 18 § 37 förordningen (2013:588) om värdepappersfonder och 5 § 21 förordningen (2013:587) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka upplysningar som fondbolag och förvaltningsbolag, respektive AIF-förvaltare, ska lämna till myndigheten om sin verksamhet och omständigheter som hänger samman med den. Genom samma punkter i paragraferna har Finansinspektionen även bemyndigande att reglera när upplysningarna ska lämnas.

Vidare har Finansinspektionen bemyndigande, enligt 18 § 38 förordningen om värdepappersfonder och 5 § 22 förordningen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, att meddela föreskrifter om att ovannämnda upplysningar i stället ska lämnas till SCB.

Slutligen har Finansinspektionen bemyndigande enligt 15 § statistikförordningen att meddela föreskrifter om verkställighet av uppgiftsskyldighet i 7 och 8 §§ statistiklagen och 5–5 d §§ statistikförordningen. Finansinspektionen bedömer att det inom ramen för det bemyndigandet är möjligt att föreskriva att uppgifterna ska lämnas direkt till SCB.⁶

1.5 Ärendets beredning

Finansinspektionen har i arbetet med att ta fram förslagen till föreskriftsändringar haft en dialog med två externa referensgrupper. Den ena referensgruppen bestod av representanter från SCB och den andra av representanter från Fondbolagens förening.

Den 24 juni 2021 remitterade Finansinspektionen förslagen till ändrade föreskrifter tillsammans med en remisspromemoria. Av de 35 remissinstanser som fick del av remissen har 19 yttrat sig. Remissinstansernas inställning framgår av avsnitt 2.

⁶ Se Finansinspektionens beslutspromemoria Nya föreskrifter om skyldighet för vissa finansiella företag att lämna uppgifter till balansstatistik (FI dnr 15-12824), s. 4.

2 Motivering och överväganden

2.1 Nya regler om årlig resultatrapportering för värdepappersfonder och specialfonder

Finansinspektionens ställningstagande: Fondbolag, förvaltningsbolag och AIF-förvaltare ska senast den 31 maj varje år lämna resultatuppgifter för de svenska värdepappersfonder och specialfonder som var aktiva den 31 december året innan. Rapporteringen kallas årlig resultatrapportering för värdepappersfonder respektive årlig resultatrapportering för specialfonder. Den ska göras direkt till SCB enligt samma rutiner som tillämpas i dag. Finansinspektionen kan besluta om undantag från rapporteringsskyldigheten om det finns särskilda skäl.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har yttrat sig över förslagen har antingen tillstyrkt dem eller inte haft några invändningar mot dem.

Riksgälden framhåller att det är eftersträvansvärt att informationshanteringen sker på ett ändamålsenligt och effektivt sätt, och stöder därför förslagen.

Fondbolagens förening konstaterar att förslagen inte innebär någon förändring av vilka uppgifter som ska lämnas eller hur de ska lämnas, men anser att det är bra att uppgiftsskyldigheten förtydligas.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen är, som anges i avsnitt 1.2, statistikansvarig myndighet för finansmarknadsstatistiken. Myndigheten har sedan 1995 uppdragit åt SCB att producera den statistiken. En del av de uppgifter som används vid framställningen av statistiken rapporterar bolagen till Finansinspektionen, som därefter överför uppgifterna till SCB. Det gäller till exempel uppgifter som bolagen lämnar vid kvartalsrapporteringen enligt 33 kap. 7 § fondföreskrifterna och 16 kap. 4 § AIF-föreskrifterna. Vissa av de uppgifter som SCB använder vid framställningen av den aktuella statistiken rapporterar bolagen däremot direkt till SCB. Det sistnämnda förfarandet används bland annat för uppgifterna som ingår i årsrapporteringen Fonder år. Eftersom uppgifterna i Fonder år enligt den nuvarande ordningen inte hämtas in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering som har meddelats med stöd av LVF eller LAIF, läggs de inte in i den gemensamma databas som regleras i GDB-lagen (jfr 3 och 4 §§ sistnämnda lag).

Rutinen att bolagen rapporterar uppgifterna i Fonder år direkt till SCB har tillämpats under en längre tid. Rapporteringen är en så kallad resultatrapportering, vilket innebär att uppgifterna utgår från de förvaltade värdepappersfondernas och specialfondernas resultaträkning. De uppgifter som ingår i rapporteringen är fondens intäkter, värdeförändringar i fonden (uppdelade på olika typer av instrument), ränteintäkter, erhållna utdelningar och kostnader (förvaltningskostnader, räntekostnader, finansiella kostnader,

transaktionskostnader samt övriga kostnader). Uppgifterna lämnas av bolagen i slutet av maj varje år på elektroniska blanketter som finns på SCB:s webbplats. Rapporteringen gäller samtliga värdepappersfonder och specialfonder som var aktiva den 31 december året innan.

SCB använder uppgifterna i Fonder år bland annat för att fastställa delar av förädlingsvärdet, produktionsvärdet och förbrukningsvärdet av bransch K64 inom ramen för BNP-beräkningarna. Utan uppgifterna skulle det inte vara möjligt för SCB att på Finansinspektionens uppdrag sammanställa finansmarknadsstatistiken enligt de kvalitetskrav som ställs enligt ENS 2010⁷. Vidare är uppgifterna ett nödvändigt underlag i de årliga nationalräkenskaperna och för vissa rapporter till Europeiska unionen (EU).

Som anges i avsnitt 1.3 behövs uppgifterna i Fonder år inte bara för att framställa den officiella statistiken utan även i Finansinspektionens tillsyn över fondmarknaden, bolagen och fonderna. Det finns dock inga specificerade regler om att uppgifterna ska rapporteras. Regler om en rapporteringsskyldighet avseende uppgifterna i Fonder år behöver därför införas, på liknande sätt som gjorts i fråga om bolagens kvartalsrapportering för värdepappersfonder och specialfonder. Mot denna bakgrund för Finansinspektionen nu in regler om en årlig resultatrapportering för värdepappersfonder och specialfonder i fondföreskrifterna och AIF-föreskrifterna. Uppgifterna som ska rapporteras utgör sådana upplysningar om bland annat bolagens verksamhet som avses i 10 kap. 2 § första stycket LVF och 13 kap. 6 § första stycket LAIF. Rapporteringsskyldigheten gäller för de bolag som enligt gällande rutiner redan rapporterar uppgifterna till SCB, det vill säga fondbolag, förvaltningsbolag och AIF-förvaltare (samma bolag som omfattas av reglerna om kvartalsrapportering för värdepappersfonder och specialfonder).

Rapporteringen kallas årlig resultatrapportering för värdepappersfonder respektive årlig resultatrapportering för specialfonder. Den ska göras direkt till SCB senast den 31 maj varje år, enligt samma rutiner som tillämpas i dag. Genom regleringen skapas således ett uttryckligt stöd för SCB att hämta in uppgifterna. Dessutom skapas nödvändiga förutsättningar för Finansinspektionen att få direktåtkomst till uppgifterna inom ramen för myndighetens tillsyn, eftersom de kan behandlas i den gemensamma databas som finns hos SCB.

Det införs också regler om en möjlighet för Finansinspektionen att besluta om undantag från rapporteringsskyldigheten om det finns särskilda skäl, på samma sätt som gäller bland annat för kvartalsrapporteringen (se 33 kap. 14 § fondföreskrifterna och 16 kap. 10 § AIF-föreskrifterna).

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 549/2013 av den 21 maj 2013 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i Europeiska unionen.

För att bibehålla systematiken i föreskrifterna placeras nuvarande bestämmelser om undantag efter de nya rapporteringsbestämmelserna. Införandet av nya paragrafer i föreskrifterna medför även vissa andra följdändringar, bland annat i form av justerade rubriker och hänvisningar till vissa paragrafer. Dessutom görs vissa språkliga ändringar i de aktuella paragraferna.

2.2 Ikraftträdande

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskriftsändringarna träder i kraft den 1 januari 2022.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Finansinspektionens skäl: Ändringarna är av begränsad omfattning och bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2022. Några övergångsbestämmelser bedöms inte vara nödvändiga. Det innebär att reglerna, när de tillämpas första gången, kommer att gälla svenska värdepappersfonder och specialfonder som var aktiva den 31 december 2021.

3 Konsekvenser

I avsnitten 1.1–1.3 och 2.1 framgår vad Finansinspektionen vill uppnå med ändringarna, vilka alternativa lösningar som finns och vilka effekter det får om en reglering inte sker. För uppgifter om de rättsliga förutsättningar som ligger till grund för de föreslagna ändringarna, se avsnitt 1.4.

Föreskriftsändringarna om rapporteringsskyldighet överensstämmer med och går inte utöver de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Finansinspektionen bedömer att det inte behöver tas några särskilda hänsyn när det gäller tidpunkten för ikraftträdandet.

Fondbolagens förening anger i sitt yttrande att det är viktigt att fondbolagen skyndsamt får besked om att ändringarna har antagits så att bolagen hinner göra de ändringar (om än redaktionella) som krävs, av till exempel interna rutiner, när rapporteringen byter namn.

Finansinspektionen vill därför framhålla att information om föreskriftsändringarna kommer att publiceras på Finansinspektionens webbplats i samband med att föreskriftsändringarna denna dag beslutas. Bolagen kommer således att få information om ändringarna i god tid före såväl föreskrifternas ikraftträdande som det första rapporteringstillfället, vilket är den 31 maj 2022.

Myndigheten bedömer att forskriftsändringarna inte kräver några särskilda informationsinsatser.

Finansinspektionen redogör nedan för de konsekvenser som ändringarna bedöms få för olika aktörer.

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Föreskriftsändringarna bedöms varken påverka samhällsekonomin eller konsumenterna. Eftersom Finansinspektionen får mer information om fonderna som förvaltas kan ändringarna förbättra myndighetens möjligheter att utöva en mer effektiv tillsyn och på sikt ge konsumenterna ett starkare skydd.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Berörda företag

Ändringarna gäller alla svenska värdepappersfonder oavsett om de förvaltas av ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag, samt svenska specialfonder oavsett om de förvaltas av en svensk eller en utländsk AIF-förvaltare. I juni 2021 fanns det i Sverige 22 fondbolag som förvaltar värdepappersfonder. Det fanns även 24 företag som hade tillstånd som både fondbolag och AIF-förvaltare. Dessa företag förvaltade både värdepappersfonder och specialfonder. Dessutom fanns det 24 svenska AIF-förvaltare som förvaltade specialfonder.

Storleken på de berörda företagen har uppskattats och redovisats med hjälp av följande parametrar:

- antal anställda,
- förvaltat fondförmögenhet, och
- balansomslutning.

I juni 2021 hade de berörda företagen mellan 1 och 260 anställda. Företagens totala förvaltade fondförmögenheter varierade mellan 8 miljoner kronor och 1 325 miljarder kronor. De hade balansomslutningar på mellan 1,7 miljoner kronor och 2,9 miljarder kronor. Totalt förvaltade de berörda företagen 592 värdepappersfonder och 187 specialfonder, vilket motsvarade ett totalt förvaltad kapital på 5 247 miljarder kronor. Storleken på fondförmögenheterna i enskilda fonder varierade från 19 688 kronor till 87 miljarder kronor. Även antalet investerare skilde sig mycket åt mellan de olika fonderna.

Föreskriftsändringarna innebär att rapporteringen av uppgifterna i Fonder år regleras i fondföreskrifterna och AIF-föreskrifterna. Eftersom de berörda företagen ska fortsätta rapportera samma uppgifter till SCB på samma sätt som de gör i dag, innebär ändringarna inte att någon ny typ av rapportering ska göras. Finansinspektionen bedömer därför att ändringarna inte kommer att påverka konkurrensen mellan de företag som omfattas och de som inte omfattas. Inte heller bör de berörda företagens arbetsförutsättningar eller

villkor i övrigt påverkas. Däremot kommer vissa regler om följder av försenad rapportering att bli tillämpliga, se till exempel 12 kap. 10 § LVF och 14 kap. 14 § LAIF.

3.2.2 *Kostnader för företagen*

Som nämnts ovan innebär föreskriftsändringarna inte att någon ny typ av rapportering ska göras. Däremot kan de berörda företagen behöva göra vissa redaktionella ändringar i sina interna rutiner, till exempel ändra hänvisningarna till rapporteringen och namnet på den, samt lägga till de nya grunderna för rapporteringen.

Finansinspektionen bedömer att de berörda företagens administrativa kostnader kommer att öka i begränsad omfattning. Det handlar enligt bedömningen bara om en engångskostnad för att analysera de nya reglerna och göra ovannämnda redaktionella ändringar av de interna rutinerna. Kostnaden beräknas bli mellan 7 125 kronor (5 timmar x 1 425 kronor⁸) och 14 250 kronor (10 timmar x 1 425 kronor).

Finansinspektionen bedömer att föreskriftsändringarna inte kommer att medföra några andra kostnader för de berörda företagen. Företagen kommer inte heller att behöva förändra sin verksamhet.

3.2.3 *Konsekvenser för små företag*

Finansinspektionen bedömer att de tillkommande administrativa kostnaderna relativt sett kan ha en större negativ effekt på vinstmarginalerna för mindre företag än för större företag. Detta eftersom de administrativa kostnaderna för de små företagen uppskattas bli större i förhållande till deras omsättning.

3.3 **Konsekvenser för SCB**

Föreskriftsändringarna berör SCB, som får uttryckligt föreskriftsstöd att samla in resultatuppgifter från bolagen en gång om året. Eftersom bolagen ska fortsätta att rapportera enligt de rutiner som har tillämpats i flera år bedöms ändringarna inte påverka SCB:s verksamhet.

3.4 **Konsekvenser för Finansinspektionen**

Regleringen bedöms inte påverka Finansinspektionens resursbehov. Som anges ovan kräver ändringarna inte heller några särskilda informationsinsatser.

⁸ Beloppet motsvarar timkostnadsnormen enligt 2 § första stycket förordningen (2009:1237) om timkostnadsnorm inom rättshjälpsområdet. Underlaget för timkostnadsnormen ska grundas på ett index för tjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik som publiceras av SCB. Underlaget för nästkommande år ska grundas på utvecklingen mellan de två senaste helårsutfallen för detta index. Källa: Sveriges Domstolar.